

نوع مقاله پژوهشی

راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا و نقش موازنه گر هند

فاطمه قلی‌نژاد برنجستانی^۱، مختار صالحی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۰۴

چکیده

اتحادیه اروپا در عرصه سیاست بین‌الملل، از جایگاه مهمی برخوردار است و براین اساس، در راهبرد جهانی خود در نظر دارد که در دگرگونی‌های بین‌المللی نقش فعالی ایفا کند و رسیدن به این هدف، مستلزم داشتن متحدان راهبردی در سطح جهان است. یکی از اهداف راهبرد جهانی اتحادیه اروپا، رویکرد آن به شرایط موجود در آسیا است. اروپا در نظر دارد، برای ایجاد موازنه و مقابله با تهدیدها با کشورهای همسو همکاری کند. در این راستا، هند در راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا جایگاه مهمی دارد؛ از این رو، پرسش پژوهش حاضر این است که «هند در راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا چه نقشی دارد؟» برپایه فرضیه پژوهش، به نظر می‌رسد که اروپا در چارچوب شراکت راهبردی، همکاری با هند را به‌عنوان یک بازیگر موازنه‌گر در آسیا به‌منظور مقابله با چالش‌ها و تهدیدهای پیش‌رو گسترش دهد. برای بررسی این موضوع، از چارچوب نظری موازنه قوا استفاده شده است. روش طرح پژوهش، توصیفی و تحلیلی است و داده‌های پژوهش نیز به روش کیفی، تجزیه و تحلیل می‌شوند. برپایه یافته‌های پژوهش، اروپا در موضوع‌های امنیت دریایی، مقابله با تروریسم، مدیریت ظهور چین، امنیت افغانستان، تغییرات اقلیمی، مدرن‌سازی ارتش هند، و مبارزه با بیماری‌های همه‌گیر، با کشور هند، دیدگاه‌های مشترکی دارد و به همین سبب، هند، نقش یک کشور موازنه‌گر و همسو با راهبرد جهانی اتحادیه اروپا در آسیا را به‌عهده دارد.

واژگان کلیدی: راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا، شراکت راهبردی، موازنه قوا، هند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران Fatii.gholinejad@gmail.com

۲. استادیار روابط بین‌الملل دانشگاه مازندران، مازندران، ایران (نویسنده مسئول) mo.salehi@umz.ac.ir

EU's strategy in Asia and India's balancing role

Fateme Gholinejad¹, Mokhtar Salehi²

Abstract

The European Union has an important role in international politics and because of its global strategy, it intends to have an active role in international system. So, to achieve this goal, having some strategic allies across the world is necessary. According to EU, s strategy, there are some challenges around the world, such as in Asia, needed to be considered. Europe wants to work together to tackle challenges and counter threats. India, meanwhile, plays an important role in the EU's Asian strategy. The study discusses what role does India play in the EU's Asian strategy? Hypothetically, it seems that, Europe, in its strategic partnership strategy, is considering working with India as a balancing player in Asia to counter the threats. This essay is discussed on the balance of power theory. The research design is descriptive and analytical. The Related information and data are also analyzed qualitatively. In research, it has been found that Europe in some cases such as Maritime Security; Counter-Terrorism; Managing China's Rise; Afghanistan Security; Climate change; The modernization of the Indian military, and the fight against infectious diseases share a common vision with India, and as a result, India could have a balancing role line with the EU strategy in Asia.

Keywords: European Union Asian Strategy, Strategic Partnership, Balance of Power, India



1. M.A in International Relations. University of Mazandaran

2. Assistant Professor of International Relations, University of Mazandaran

mo.salehi@umz.ac.ir

مقدمه

توجه به آسیا و ظهور قدرت‌های بزرگ در این قاره، در میان دانشگاہیان و دولتمردان در سرتاسر جهان در حال افزایش است. در کنار امریکا، کشورها و بازیگران دیگری نیز تلاش می‌کنند تا در مقابل دگرگونی‌های در حال وقوع در قاره آسیا، راهبرد و راهکار مناسبی را به منظور تأمین امنیت خود اتخاذ کنند. اتحادیه اروپا نیز، به عنوان یکی از بازیگران مهم در عرصه بین‌الملل، در مورد دگرگونی‌های این منطقه حساس بوده و تلاش می‌کند با اقدامات خود، زمینه تأمین امنیت و منافع کشورهای عضو را فراهم کند. در ابتدا، این باور وجود داشته، و تا حدودی نیز وجود دارد، که اتحادیه اروپا، تنها قدرتی اقتصادی است و بیشتر به فعالیت‌های اقتصادی-تجاری توجه دارد؛ اما سیاست امنیتی و دفاعی مشترک در اتحادیه اروپا، این دیدگاه را تغییر داده و آن را به بازیگر مهمی در حوزه‌های مربوط به امنیت، دفاع، و ایجاد صلح تبدیل کرده است.

یکی از مهم‌ترین راه‌های مدیریت دگرگونی‌های آسیا از سوی اروپا، از مسیر کشور هند می‌گذرد. اهمیت هند، روزبه‌روز افزایش پیدا می‌کند و اتحادیه اروپا نیز از موقعیت این کشور غافل نمانده است. در این پژوهش، راهبرد آسیایی اروپا و ارتباط آن با نقش هند، تجزیه و تحلیل شده است. کشور هند، جزو نخستین کشورهایی است که اتحادیه اروپا را به رسمیت شناخت. در سال ۲۰۰۴ در نشست سران هند و اتحادیه اروپا، توافق‌نامه همکاری راهبردی بین طرفین امضا شد و پس از شروع همکاری راهبردی، روابط هند و اتحادیه اروپا گسترش یافت. رویکردهای گوناگونی درباره جایگاه هند در مقایسه با رقیب منطقه‌ای این کشور در آسیا، یعنی چین، در عرصه سیاست خارجی اروپا وجود دارد. اما هدف این مقاله، تأکید بر اهمیت بیشتر هند در راهبرد اروپا در برابر چالش‌های موجود است. در این پژوهش، نقش هند، به عنوان شریک آسیایی در راستای موازنه‌گرایی در این منطقه برای اتحادیه اروپا بررسی شده است. این مقاله در نظر دارد به این پرسش پاسخ دهد که «هند در راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا چه نقشی دارد؟» فرضیه پژوهش این است که «حساسیت‌های منطقه‌ای آسیا، مسائل امنیتی و سیاسی این منطقه، و چالش‌های جهانی، سبب شده است که هند در راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا، نقش موازنه‌گر را به عهده داشته باشد». برای بررسی فرضیه، پژوهش در چارچوب توصیفی-تحلیلی به تجزیه و تحلیل کیفی داده‌های مرتبط پرداخته است. این پژوهش، ضمن اشاره به روابط هند و اتحادیه اروپا، به‌طور جزئی، روابط سیاسی و امنیتی این دو شریک راهبردی، و مؤلفه‌های همکاری میان طرفین را بررسی کرده است.

۱. پیشینه پژوهش

هدف پژوهش حاضر، برجسته کردن نقش هند، به‌عنوان کشوری کلیدی در منطقه آسیا، در سیاست خارجی اتحادیه اروپا است. برای بررسی این موضوع، به برخی از پژوهش‌های انجام‌شده در این باره اشاره می‌کنیم؛ هرچند یکی از مشکلات پیش‌روی این پژوهش، فقر منابع پژوهشی معتبر، به‌ویژه در میان متون داخلی بوده است.

کاسارینی، بناگلیا و پاتیل^۱ (۲۰۱۷) در کتابی با عنوان «حرکت در جهت روابط هند و اتحادیه اروپا، اهمیت گفت‌وگوهای امنیتی»، اهمیت امنیت دریایی هند و اتحادیه اروپا را بررسی کرده‌اند. این کتاب، به تصمیم‌گیران سیاسی هند و اتحادیه اروپا گوشزد می‌کند که امنیت دریایی می‌تواند مرکز اصلی همکاری آن‌ها باشد.

کی جین^۲ (۲۰۰۵) نیز در مقاله‌ای با عنوان «هند-اتحادیه اروپا و منطقه‌گرایی آسیایی»، این نکته را بررسی می‌کند که چگونه رشد هند و تأثیر منطقه‌ای این کشور، سبب همکاری راهبردی هند و اتحادیه اروپا شده است.

کی جین و ساچدوا^۳ (۲۰۱۹)، در مقاله‌ای با عنوان «همکاری راهبردی هند-اتحادیه اروپا: نقشه راه جدید»، این موضوع را بررسی کرده‌اند که این دو بازیگر، چگونه به مسائلی مانند حکومت جهانی، واگرایی هنجاری، و همکاری امنیتی می‌نگرند. این مقاله، گفت‌وگوهای امنیتی میان هند و اتحادیه اروپا را بررسی کرده است.

در بخش مقاله‌های داخلی نیز، مجیدی و ثمودی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان «روابط اتحادیه اروپا با قدرت‌های نوظهور: چالش‌ها و اختلافات»، توانمندی‌های موجود در اقتصادهایی همچون برزیل، روسیه، هند، و چین را بررسی کرده و بر این نظر بوده‌اند که اتحادیه اروپا، با چالش‌های گسترده‌ای برای حفظ جایگاه خود در برابر این قدرت‌های نوظهور روبه‌روست.

جانسیز و همکاران (۱۳۹۵) نیز در پژوهشی با عنوان «تحول سیاست خارجی هند»، تغییرات سیاست خارجی هند را از اوایل دهه ۱۹۹۰ به این سو بررسی، و تقاضای فزاینده این کشور برای انرژی، جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی، و گسترش صادرات را مؤلفه‌های سازنده سیاست خارجی هند معرفی کرده‌اند.

1. Casarini, Benaglia and Patil

2. K.Jain

3. Sachdeva

نوآوری پژوهش حاضر این است که به اهمیت آسیا در راهبرد جهانی اتحادیه توجه کرده و ابعاد گوناگون روابط سیاسی و امنیتی هند و اتحادیه اروپا و سرانجام، چالش‌های تأثیرگذار بر همکاری هند و اتحادیه اروپا را معرفی می‌کند.

۲. چارچوب نظری پژوهش

موضوع موازنه قوا، از دیدگاه رئالیسم قابل بررسی است. رئالیسم یک نظریه واحد نیست، بلکه نظریه‌های گوناگونی در حوزه واقع‌گرایی وجود دارد. اما به‌طور کلی، رئالیست‌ها بر این نظرند که جنبه‌هایی از نظام بین‌المللی، به‌ویژه توزیع قدرت یا موازنه قوا در میان کشورها، مهم‌ترین عوامل و الگوهای بنیادین در سیاست‌های بین‌المللی و سیاست خارجی هستند. در بین نظریه پردازان روابط بین‌الملل، رئالیست‌ها، بر ضرورت موازنه‌گرایی در سیاست امنیتی کشورها تأکید می‌کنند (Hagh panah, 2020: 195). سازوکار واقع‌گرایان برای جلوگیری از جنگ و حفظ ثبات در محیط آنارشیک بین‌الملل، ایجاد موازنه قوا میان دولت‌هاست. آن‌ها بر این نظرند که با بازدارندگی و توازن قوا می‌توان به ثبات در عرصه نظام بین‌الملل دست یافت (Abbaspoor & khajouei Ravari, 2015: 135).

تعریف رئالیسم از موازنه قوا بر پایه قدرت تبیین شده است، که به‌معنای قدرت طلبی چند کشور برای حفظ وضع موجود یا براندازی آن است. کنت والتز^۱ بر این نظر است که ساختار نظام بین‌الملل آنارشیک، دولت‌های امنیت طلب را وادار می‌کند که بر سر قدرت با یکدیگر رقابت کنند (Abbaspoor & khajouei Ravari, 2015: 134). بر پایه نظریه رئالیسم، کشورها همواره به اهداف یکدیگر مشکوک هستند. هیچ مرجع عالی‌ای برای کنترل آن‌ها وجود ندارد، و ساختار نظام، آنارشیک است؛ به‌همین سبب، کشورها باید امنیت خود را تضمین کنند. بقا یکی از مهم‌ترین منافع ملی به‌شمار می‌آید و کشورها سعی می‌کنند ظرفیت‌های قدرت خود را حفظ کنند تا بتوانند در مقابل قدرت و تهدیدها موازنه ایجاد کنند.

درباره موازنه قوا، نظریه‌های گوناگونی وجود دارد که همه آن‌ها از این فرضیه بنیادین واقع‌گرایی الهام گرفته‌اند که دولت‌ها، به‌عنوان بازیگران اصلی نظام بین‌الملل، زیر فشارهای نظام آنارشیک بین‌المللی، به‌طور عقلایی برای افزایش قدرت و امنیت خود تلاش می‌کنند (Chegenizadeh, 2014: 232). درباره ایفای نقش موازنه در سیاست بین‌الملل، می‌توان به مورد هند اشاره کرد. هند، یک قدرت در حال ظهور

1. Kenneth Waltz

است؛ اما تحول آن، در سایه ظهور چشمگیر چین اتفاق می‌افتد که هم‌اکنون تعادل ژئوپلیتیکی آسیا را به هم زده است (Rajagopalan, 2017: 1). هند و چین، به‌عنوان دو قدرت آسیایی در حال ظهور، تهدیدهایی برای یکدیگر به‌شمار می‌آیند. رقابت منطقه‌ای این دو کشور، حساسیت‌های منطقه‌ای آسیا را بیشتر کرده است. چین، با توجه به اختلاف‌های مرزی، یک تهدید نظامی مستقیم برای هند است. اگرچه هند از قدرت نظامی چشمگیری برخوردار است، اما نیروهای چین، در حال حاضر قوی‌تر و دارای بودجه بیشتری هستند و همچنین، همسویی چین با پاکستان و گسترش روابط با کشورهای دیگر آسیای جنوبی، چالش مهمی برای موقعیت هند در منطقه است. افزون‌براین، قدرت‌یابی چین در عرصه اقتصادی و ابتکار راه ابریشم، تهدیدی برای اروپا به‌شمار می‌آید. مشکل اصلی اتحادیه اروپا در قبال سیاست چین، عدم دستیابی به رویکرد مشترک و علایق متفاوت بین کشورهای عضو است. برخی از کشورهای اتحادیه اروپا، به ابتکار چین مشکوک‌اند و در مورد نحوه رویارویی با طرح‌های اقتصادی این کشور در سطح جهان و به‌ویژه در قبال اروپا، رویکرد محافظه‌کارانه‌ای دارند (Salehi, 2020: 217). برای بررسی چرایی توجه اتحادیه اروپا به هند، ابتدا به راهبرد آسیایی این اتحادیه اشاره می‌کنیم.

۳. راهبرد آسیایی اتحادیه اروپا

یکی از ویژگی‌های مهم اتحادیه اروپا، مشارکت و همکاری فعال با مناطق دیگر و تأکید بر چندجانبه‌گرایی در عرصه جهانی است. با روی کار آمدن کشورهای نوظهور، موقعیت اتحادیه اروپا در بسیاری از موارد به‌چالش کشیده شده و چرخش قدرت و ساختار قدرت جهانی به‌سوی آسیا، موجب گرایش این اتحادیه به این منطقه مهم شده است (Majidi & Samudi, 2013: 74). در یک دوره تاریخی، نظام بین‌الملل، یک نظام غرب‌محور بوده و آمریکا و اروپا، مهم‌ترین بازیگران آن بوده‌اند. در آن زمان، آسیا در حاشیه نظام بین‌الملل قرار داشت و بسیاری از دولت‌های آسیایی، در معرض سلطه کشورهای غربی بودند. امروزه آسیا به‌دلیل دارا بودن بسیاری از مؤلفه‌های قدرت، از جمله سرزمین، جمعیت، و توسعه اقتصادی توانسته است جایگاه خود را در نظام بین‌الملل بهبود بخشد. حضور قدرت‌های نوظهور و جابه‌جایی مرکز قدرت و سرمایه به‌سوی آسیا، موجب اهمیت یافتن این قاره شده است. اتحادیه اروپا، سعی کرده است، با توجه به اهمیت و حساسیت‌های این منطقه مهم، روابط خود را با کشورهای آسیایی توسعه دهد. جایگاه آسیا در راهبرد امنیت جهانی اروپا در دو بعد اقتصادی و امنیتی-سیاسی قابل طرح است. در بعد اقتصادی، شرق آسیا، خانه برخی از سریع‌ترین اقتصادهای پیشرفته جهان، از جمله چین، تایوان، ژاپن، و کره جنوبی است. اتحادیه اروپا، در حال حاضر، بزرگ‌ترین شریک تجاری چین به‌شمار می‌آید و

چین نیز دومین شریک این اتحادیه پس از امریکاست. آسیا، فرصت‌های چشمگیر و بازار در حال رشد و گسترشی را برای شرکت‌های اروپایی فراهم می‌کند. شرکت‌های آسیایی، نه تنها در بخش‌های صنعتی و خودرو، بلکه در بخش‌هایی مانند فناوری، مالی، و لجستیکی نیز به مرکز بازارهای جهان تبدیل شده‌اند (Tonby, Woetzel, Choi, Seong, Wang, 2019: 8).

بسیار خوبی برای اتحادیه اروپا است و بازارهای آسیا می‌توانند مقصد کالاهای اروپایی باشند.

در بعد سیاسی-امنیتی، یکی از ویژگی‌های سیاست بین‌الملل در آسیا، وجود رقابت آشکار بین قطب‌های اصلی قدرت به منظور ایفای نقش بیشتر و تأثیرگذاری بر امنیت منطقه است. وجود قدرت‌های مختلف در منطقه آسیا، که هر یک ادعای رهبری منطقه‌ای دارند، سبب یک جهت‌گیری خاص امنیتی در این قاره شده است (Nourmohammadi & Fasihi Dowlatshahi, 2019: 164). نه تنها در منطقه جنوب آسیا، بلکه در کل آسیا، رقابت برای کسب برتری، این قاره را در وضعیت معمای امنیتی قرار داده است. همین امر موجب شده است که سیاستمداران نگاهی تهدیدمحور داشته و در پی افزایش قدرت خود باشند. اختلاف‌های قومی و مذهبی در آسیا و همچنین، نوع حکومت بعضی از کشورها، چالش‌های امنیتی زیادی را برای آسیا به وجود آورده است.

اتحادیه اروپا در درک و فهم اهمیت ظهور آسیا دیر عمل کرده و بیشتر تلاش کرده است به عنوان یک بازیگر سیاسی بر این قاره تأثیرگذار باشد. در سال ۲۰۰۱، اتحادیه اروپا در راستای هدف بلندپروازانه خود، یعنی تقویت حضور سیاسی و اقتصادی در آسیا، با اعضایش به توافق رسید و با گذشت زمان، اهمیت هدف یادشده برای این اتحادیه، متناسب با افزایش جایگاه اتحادیه اروپا در سطح جهانی، افزایش یافت. راهبرد امنیتی اتحادیه اروپا از سال ۲۰۰۳، اگرچه اهمیت اندکی برای آسیا قائل شده بود، اما به این نکته توجه داشت که اتحادیه اروپا باید مشارکت راهبردی خود را با چین، ژاپن، و هند گسترش دهد. در ادامه، این اتحادیه در سال ۲۰۱۶، در مورد یک راهبرد جدید جهانی در راستای توجه بیشتر به آسیا، به توافق رسید (Cameron, 2019: 3). اروپا در راهبرد جهانی خود در سال ۲۰۱۶، بر لزوم مقابله با چالش‌های جهانی تأکید داشت. اروپا با توجه به اصولی همچون اتحاد، تعهد، مسئولیت، و شراکت، توجه به امنیت اتحادیه اروپا؛ همکاری با همسایگان شرقی و جنوبی اتحادیه؛ رویکرد جامع در برابر بحران‌ها و منازعات؛ تأکید بر نظم‌های منطقه‌ای؛ و سرانجام، حکمرانی جهانی را در حوزه سیاست خارجی در نظر دارد (European Union, 2016: 19-35).

نقش هند در آسیای جنوب شرقی، بسیار برجسته است؛ جایی که اتحادیه اروپا و کشورهای اروپایی،

اندیشه ترویج ارزش‌های دموکراتیک را دنبال می‌کنند و این کشور می‌تواند نقش مهمی را در ایجاد موازنه در برابر رشد چین ایفا کند. آسیای جنوب شرقی و اتحادیه اروپا، نه تنها به دلایل اقتصادی، سرمایه‌گذاری، بازارها، همکاری‌های فناوری و توسعه، بلکه به منظور مدیریت بهتر پیامدهای منفی جهانی شدن، تغییر در نظم جهانی، افزایش اقتدارگرایی و تهدیدهای امنیتی جدید، به یکدیگر نیاز دارند (Mercy, 2019: 2). آسیا برای اتحادیه اروپا از اهمیت راهبردی و امنیتی برخوردار است. اکنون، روابط اتحادیه اروپا و آسیا، جامع‌تر شده است و با فراتر رفتن از تمرکز اولیه خود بر مسائل اقتصادی و بازرگانی، اهداف سیاسی، راهبردی، و امنیتی را نیز دنبال می‌کند.

اتحادیه اروپا به عنوان تأمین‌کننده صلح و ثبات در اروپا، از ایجاد یک معماری امنیتی چندجانبه در آسیا حمایت می‌کند تا بتواند چالش‌های امنیتی گوناگونی را مدیریت کند. اتحادیه اروپا و اعضای آن، از اهمیت رشد آسیا در جهان آگاه شده و تمایل دارند نفوذ خود در این قاره را افزایش دهند (Cameron, 2019: 2). راهبرد اتحادیه اروپا برای ایجاد همکاری در راستای ایجاد پیوند با کشورهای آسیایی برای مدتی طولانی به تأخیر افتاده بود؛ اما سرانجام در نشست‌های آسیا-اروپا، همکاری کشورهای اروپایی و آسیا در دستور کار قرار گرفت. البته پس از آن، ماهیت نشست اروپا و آسیا تغییر کرد و به سوی تأکید بیشتر بر روابط دوجانبه پیش رفت (Gaens, 2019: 20).

در راهبرد پیوند اروپا و آسیا، بر این نکته تأکید می‌شود که این پیوند باید به لحاظ اقتصادی، مالی، زیست‌محیطی، و اجتماعی پایدار و در بخش‌ها و چارچوب‌های مالی جامع باشد و بر پایه قوانین بین‌المللی و در یک فضای سرمایه‌گذاری باز و شفاف انجام شود. در ادامه این همکاری‌ها، نشست آسیا و اروپا می‌تواند به عنوان زمینه‌ای برای بازی برابر به منظور به اشتراک گذاشتن بهترین روش‌ها و تخصص‌ها تلاش کند. همچنین، این نشست می‌تواند تلاش خود را در راستای ایجاد یک دستور کار مشترک و رسیدن به اهداف بیشتر ادامه دهد. نشست آسیا و اروپا، چندین گروه ذی‌نفع از جمله مقامات دولتی، بخش‌های خصوصی، و جوامع مدنی را گرد هم می‌آورد. نماینده عالی اتحادیه اروپا در گزارش سال ۲۰۱۳ خود بر این نکته تأکید کرده است که با افزایش نوسانات منطقه‌ای و جهانی، ظهور چالش‌های امنیتی، تغییر تمرکز امریکا به سوی آسیا-پاسیفیک، و تأثیر بحران‌های مالی، محیط راهبردی اروپا با تغییرات گسترده‌ای روبه‌رو شده است (Aminian, 2015: 190).

۴. روابط هند و اتحادیه اروپا: ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۰

روابط اتحادیه اروپا و هند، به اوایل دهه ۱۹۶۰ برمی‌گردد. هند، از نخستین کشورهایی است که با

اتحادیه اروپا روابط دیپلماتیک برقرار کرده است. بیانیه سیاسی مشترکی که در سال ۱۹۹۳ امضا شد، مسیر جلسه‌های سالانه وزیران و یک گفت‌وگوی سیاسی را هموار کرد. نخستین اجلاس هند و اتحادیه اروپا، در ژوئن ۲۰۰۰ در لیسبون، نقطه عطفی در این روابط بود. برای مدتی طولانی، دهلی نو، بروکسل را تنها به‌عنوان یک بلوک تجاری می‌دید و همکاری‌های دوجانبه با کشورهای عضو آن را در همه امور سیاسی و امنیتی ترجیح می‌داد. اتحادیه اروپا نیز در سیاست‌های آسیایی خود تاحدزیادی بر نقش چین تمرکز کرده بود (Mohan, 28 Aug 2018). سیاست خارجی هند و اروپا در بسیاری از مسائل، اشتراک‌هایی داشته و برخلاف رویه چین، سیاست خارجی و امنیتی هند با منافع، اقدامات، و سیاست خارجی بروکسل همسویی دارد (Mohan & Xavier, 2017: 6). شباهت‌های موجود در سیاست خارجی هند و اتحادیه اروپا به این سبب است که هر دو از دموکراسی حمایت می‌کنند. از دیدگاه تصمیم‌گیران سیاست خارجی اتحادیه اروپا، ارزش‌های دموکراتیک و حقوق بشر، باید بخشی از گفت‌وگوی بین هند و اتحادیه باشد (Britsch, 2014: 3).

پس از نشست ۲۰۱۶، به تدریج اتحادیه اروپا در مورد مسائل امنیتی هند حساس شد. در نشست سال ۲۰۱۶ هند و اتحادیه اروپا در بروکسل، هر دو طرف بر ایجاد و تقویت کارگروه‌های مشترک در زمینه امنیت سایبری و مقابله با تروریسم، مقابله با دزدی دریایی، و منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای و خلع سلاح برای تحقق بخشیدن به ظرفیت واقعی جنبه دفاعی این مشارکت تأکید کردند (Gateway, 2016: 18). در ادامه، در تاریخ ۱۰ دسامبر ۲۰۱۸، شورای اروپا، تعاملات مشترک را تأیید و از افزایش نقش و مسئولیت هند در صحنه جهانی حمایت کرد (European Parliament, 2020: 2). پیشرفت روزافزون هند، موجب شد که اتحادیه اروپا از این کشور به‌منظور نقش آفرینی بیشتر در آسیا و همچنین، موازنه‌سازی در برابر چین استفاده کرده و همکاری راهبردی خود را با این کشور آغاز کند. پس از تصویب راهبرد جدید، تغییراتی در روابط هند و اتحادیه اروپا به وجود آمد. نخستین تغییر، توجه به این موضوع بود که هند، در منطقه آسیا و جهان، نقش مهمی دارد. همچنین، این راهبرد جدید موجب شد که روابط هند و اتحادیه اروپا به توسعه اقتصادی محدود نباشد، بلکه زمینه و ابعاد راهبردی دیگری را نیز دربر گیرد (Mohan, 2019: 19). اروپا تا پیش از سال ۲۰۱۶، نگران پیامدهای احتمالی قدرت‌گیری چین در حال ظهور نبوده است. در واقع، اتحادیه اروپا به موضوع نوسازی ارتش چین و افزایش هزینه‌های دفاعی این کشور، بی‌توجه بود. یکی از دلایل این بی‌توجهی این بود که موضوع‌ها و دگرگونی‌های آسیا از اروپا دور بودند و تأثیر چندانی بر امنیت اروپا نداشتند و دلیل دیگر آن نیز این بود که اروپا برخلاف امریکا، حضور نظامی و سیاست ایجاد موازنه در

آسیا را دنبال نمی‌کرد (Jain & Sachdeva, 2019: 10). روابط هند و اروپا به دلیل نیازهای متقابل برای رویارویی با چالش‌های مشترک موجود در این منطقه است؛ چالش‌هایی که نیاز به یک شریک راهبردی برای ایجاد موازنه میان طرفین را دوچندان می‌کند.

۵. زمینه‌های همکاری راهبردی هند و اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا و هند، افزون بر روابط تجاری، زمینه‌های دیگری برای تداوم همکاری راهبردی دارند که می‌تواند به نقش موازنه‌گری هند در منطقه آسیا کمک کند. امنیت دریایی، مقابله با تروریسم، مقابله با ظهور چین، مسئله افغانستان، تغییرات اقلیمی، مدرن‌سازی ارتش هند، و بیماری‌های همه‌گیر، از جمله کووید-۱۹، زمینه‌های همکاری طرفین را فراهم می‌کند.

۵-۱. تأکید بر امنیت دریایی

در طول جنگ سرد، نقش دولت‌های جدید آسیایی و مسائل اقیانوس هند و منطقه آفریقا به موضوع اصلی رقابت بین قدرت‌های بزرگ تبدیل شد. با پایان جنگ سرد، توازن امنیتی ایجادشده در منطقه آسیا از بین رفت. افزون بر این، محیط امنیت دریایی در اقیانوس هند دستخوش تغییر شد. به دلیل ساختارهای ضعیف دولت‌های واقع در این حوزه و ظرفیت‌های محدود برای کنترل حوزه دریایی، انواع فعالیت‌های غیرقانونی در بسیاری از مناطق اقیانوس هند آغاز شد. نخستین نکته‌ای که توجه را به سوی اقیانوس هند جلب می‌کند، تلاش آمریکا و برخی از شرکای این کشور مانند هند، استرالیا، سنگاپور، ژاپن، فرانسه، انگلستان، و کانادا برای گسترش اقتدار و نفوذ در اقیانوس هند است. نکته دیگر مربوط به اقیانوس هند که توجه جهانی را به خود جلب کرده است، تلاش کشورهایمانند چین و حتی شاید ایران، پاکستان، و تاحدی روسیه، برای تقویت جایگاه خود در اقیانوس هند و افزایش توانایی‌هایشان برای مقابله با تهدیدهای امریکاست (Potgieter, 2012: 3). اقیانوس هند، یک منطقه امیدوارکننده برای هند و اتحادیه اروپا است تا همکاری‌های خود را گسترش دهند. در ابتدا همکاری‌های هند و اتحادیه اروپا در این منطقه، به عملیات مبارزه با دزدان دریایی محدود بود، اما با ورود چین، اقیانوس هند به عرصه‌ای برای رقابت تبدیل شد. افزایش قدرت چین، به طور مستقیم بر هند و اتحادیه اروپا تأثیر می‌گذارد و مهم‌ترین دلیل این تأثیرپذیری، موقعیت اقیانوس هند به عنوان مسیر اصلی تجارت جهانی و جریان انرژی است که در صورت ایجاد اختلال در آن، ضربه بزرگی به هند و اتحادیه اروپا وارد می‌شود. از یک سو، بیش از ۳۵ درصد از کل صادرات اروپا و ۲۰ درصد از کل صادرات آلمان، به بازارهای آسیا سرازیر می‌شود که از مسیر اقیانوس هند عبور

می کند و از سوی دیگر، ۸۰ درصد از تأمین نیازهای نفتی هند و ۹۵ درصد از تجارت آن، از طریق اقیانوس هند انجام می شود (Mohan, 27 Aug 2018). اهمیت امنیت دریایی برای اتحادیه و هند، در حال افزایش است و این دو شریک، با چالش های سنتی و جدیدی در حوزه دریایی، از جمله دزدی دریایی، قاچاق انسان و مواد مخدر، و تروریسم دریایی درگیر هستند (Casarini, Benaglia & Patil, 2017: 9).

اتحادیه اروپا و هند، برای ایجاد اعتماد و کشف راه های همکاری بیشتر در عرصه امنیت دریایی، به انجام گفت و گوهای رسمی سطح بالا و مشارکت راهبردی با یکدیگر نیاز دارند. این گفت و گوها می تواند در بردارنده عملیات جست و جو و نجات بشردوستانه و امداد رسانی هنگام بروز حوادث، مقابله با جرایم دریایی مانند قاچاق یا صید غیرقانونی، و تمرین های دریایی یا تخلیه مشترک بالقوه باشد. برای افزایش امنیت دریایی اقیانوس هند، اتحادیه اروپا و هند باید در زمینه ارتقای نگرانی و سطح آگاهی از وضعیت دریایی، گسترش ظرفیت انسانی و فناوری در به اشتراک گذاری اطلاعات، نظارت دریایی، مأموریت های مربوط به جست و جو و نجات و گردآوری داده ها به صورت دوجانبه و همچنین، با کشورهای دیگر حاشیه اقیانوس هند، همکاری کنند (Saran, pejsova, price, gupta, wilkins, 2016: 8).

امنیت دریایی برای اقتصاد دولت های حاشیه اقیانوس هند اهمیت زیادی دارد؛ به ویژه برای بخش های صنعتی و تجاری آنها، تازمانی که تجارت، مسیر اصلی آنها برای ورود به بازارهای جهانی است. افزون بر این، اقیانوس هند، یک مسیر مهم ترانزیتی بین منطقه اقیانوس آرام، افریقا، و اروپا است که مجموعه گسترده ای از کشورها از این منطقه عبور می کنند و سرانجام، مهم ترین مسیرهای نفت و گاز جهان از اقیانوس هند عبور می کند (Potgieter, 2012: 4). در اکتبر ۲۰۱۷، نخستین تمرین عبور دریایی بین نیروی دریایی هند و نیروی دریایی اتحادیه اروپا برگزار شد. در دسامبر ۲۰۱۸، نیروی دریایی هند، برای نخستین بار در پاسخ به درخواست اتحادیه اروپا، محموله کمک های بشردوستانه برنامه غذایی جهانی را برای پشتیبانی از عملیات آتلانتا به سومالی، همراهی کرد. سرانجام، در ژانویه ۲۰۱۹، به مناسبت حضور ناوشکن فرانسوی «کاسارد» در بمبئی، یک سفر در سطح هیئت مقامات بلند پایه نمایندگان نظامی اتحادیه اروپا به دهلی نو و بمبئی انجام شد (Kamerling & Pandit, 2019: 3).

۲-۵. مقابله با تروریسم

از زمان آغاز همکاری راهبردی در سال ۲۰۰۴، مقابله با تروریسم به یک موضوع مهم در روابط هند و اتحادیه اروپا تبدیل شد. هند در سال های اخیر از افراط گرایی و همچنین، از جنگ داخلی در کشورهای

همسایه، همچون سریلانکا، ضربه دیده است. ترور نخست‌وزیر وقت هند، راجیو گاندی^۱ در سال ۱۹۹۱، یکی از این نمونه‌ها است. همچنین، گروه‌های مختلف چپ و جدایی طلب در بسیاری از کشورهای اروپایی نیز فعال هستند؛ از این رو، هند و اروپا تلاش می‌کنند با رشد تروریسم مقابله کنند؛ برای مثال، محدود کردن مسیر حرکت و بودجه گروه‌های تروریستی، به اشتراک گذاشتن بهترین روش‌ها برای مقابله یا کاهش انواع گوناگون حملات تروریستی، و درک افراط‌گرایی به منظور معرفی راهبردهای موفق ضدافراط‌گرایی و محدود کردن گسترش آن‌ها، می‌تواند زمینه‌های همکاری هند و اتحادیه اروپا را برای مقابله با تروریسم فراهم کند (Saran et al., 2016: 33).

اتحادیه اروپا به منظور تقویت همکاری طرفین، تلاش کرد فهرست مشترکی از گروه‌های تروریستی و افراطی را مورد نظر دو طرف را تهیه کند. آخرین فهرست به‌روزشده از منظر اتحادیه اروپا در مارس ۲۰۱۵، دربردارنده گروه‌هایی مانند بابارخالسا، فدراسیون بین‌المللی جوانان سیک، ببرهای آزادیبخش تامیل، و نیروی خلیستان زین‌آباد بوده است. از منظر وزارت امور داخلی هند، فهرستی از ۳۸ سازمان تروریستی وجود دارد که باید اقدامات و فعالیت‌های آن‌ها رصد شود و در این زمینه، نشانه‌های همکاری میان طرفین اروپایی و هندی نیز تقویت شده است (Sachdeva, 2015: 24). در ادامه، در دوازدهمین نشست ضدتروریسم هند و اتحادیه اروپا، درباره اقدامات لازم برای مبارزه با تروریسم بحث و گفت‌وگوهایی انجام شد. در این میان، هند خود را قربانی تروریسم می‌داند و از دیدگاه اروپا نیز حضور گروه‌های تروریستی، مسئله‌ای مهم برای امنیت این اتحادیه به‌شمار می‌آید (Chaudhury, 19 Nov 2020).

۳-۵. مدیریت ظهور چین

ظهور چین، به سرعت توازن قوا در قلب آسیا را تغییر داده است و در این فرایند، مسئله راه ابریشم جدید چین، دارای اهمیت فراوانی است. از زمانی که برنامه اجرای این طرح در سال ۲۰۱۳ به‌طور رسمی اعلام شد، بنا شد که حدود ۶۰ کشور در آن همکاری کنند؛ اما در ادامه، تعداد کشورها و سازمان‌های بین‌المللی برای همکاری در ابتکار یادشده به حدود ۱۰۰ مورد افزایش یافت و رقمی بالغ بر شش تریلیون دلار به آن اختصاص داده شد (Salehi, 2020: 207). دگرگونی چین از دولتی با اهداف انقلابی به دولتی توسعه‌گرا و افزایش قدرت و ثروت این کشور، هند را با چالش‌های اقتصادی روبه‌رو کرده است و

در نتیجه، هند ناگزیر از تغییر در سیاست خارجی جهان سوم گرای به سوی عمل گرایی اقتصادی است (Jansiz, Ansari & Bahrami Moghadam, 2016: 44).

از یک سو، دهلی نو به منظور تنوع بخشیدن به گزینه های خود برای ایجاد تعادل در برابر پکن به اروپا توجه نشان می دهد و از سوی دیگر، وابستگی بیش از حد اتحادیه اروپا به چین، هزینه های زیادی را برای این اتحادیه در پی خواهد داشت. به همین سبب، اتحادیه اروپا به هند به عنوان یک شریک آسیایی جایگزین توجه می کند (Mohan & Xavier, 2017: 5). راهبرد اتصال اروپا، نخستین تلاش برای ارائه طرحی جایگزین برای ابتکار کمربند و جاده ابریشم است؛ راهبردی که سرمایه گذاری، اتصال پایدار و شفاف، و شرایط بازی برابر را دربر می گیرد. هند، راهبرد اتصال صریحی ندارد، اما یکی از کشورهایی است که ابتکار کمربند و یک جاده را امضا نکرده و در اجلاس های مرتبط با این طرح، شرکت نداشته است (Mohan, 2019: 15).

سرمایه گذاری گسترده چین در اروپا و جاده ابریشم، اتحادیه را نگران کرده و موجب گرایش اروپا به سوی قدرت های میانی ای همچون هند در آسیا شده است. اتحادیه اروپا و هند، به منظور رقابت با ابتکار کمربند و جاده چین، در حال مذاکره برای ایجاد طرح های زیربنایی مشترک در سراسر جهان هستند. در واقع، این طرح که برای همکاری در بخش هایی مانند انرژی، فناوری، و حمل و نقل ایجاد شده است، با هدف ارائه ضمانت های قانونی بهتر و شرایط بدهی کمتر نسبت به طرح چین ارائه می شود (Peel, Fleming & Findlay, 21 April 2021). راهبرد جدید اروپا در مورد هند این نکته را بیان می کند که یک جهان چندجانبه، منجر به شکل گیری یک آسیای چندجانبه می شود و در چارچوب آن، ثبات و امنیت آسیا برای اتحادیه اروپا اهمیت دارد (Mohan, 2019: 14).

۴-۵. مسئله افغانستان

پیروزی طالبان در افغانستان، به لحاظ ورود پناهندگان و تهدیدهای تروریستی، هزینه های سنگینی را به هند و اتحادیه اروپا، به ویژه با گسترش نقش طالبان در افغانستان، تحمیل می کند (Mohan & Xavier, 2017: 8). هند این نکته را پذیرفته است که پاکستان، منافع را در افغانستان دنبال می کند که می تواند بر منافع هند در این کشور تأثیر گذار باشد. سیاست هند از راهبرد ضد پاکستان به سوی ایجاد ثبات در افغانستان تغییر جهت داده است. از دیدگاه این کشور، جلوگیری از بازگشت یک دولت اسلامی که بتواند عمق راهبردی را برای شبه نظامیان پاکستان و کشمیر فراهم کند، مهم تر از تشکیل دولتی در افغانستان است که بیش از اسلام آباد به دهلی نو متمایل باشد (Price, 2013: 3). اتحادیه اروپا از گفت و گوی سیاسی و

همکاری اقتصادی بین افغانستان و کشورهای همسایه و منطقه پشتیبانی می‌کند؛ زیرا بر این نظر است که این روش، یکی از راه‌های دستیابی به اهداف تعیین شده در توافق‌نامه این کشور با افغانستان است. در واقع، اتحادیه اروپا، حضور طالبان در این کشور را تهدیدی برای منافع خود در افغانستان می‌داند.

در تاریخ ۲۹ فوریه ۲۰۲۰، ایالات متحده و طالبان، در دوحه قطر، توافق‌نامه‌ای را برای پایان دادن به جنگ امضا کردند. این توافق‌نامه ممکن بود سرانجام به نوعی تقسیم قدرت در کابل بینجامد و دخالت پاکستان در امور افغانستان و حمایت از طالبان، برای هند خوشایند نخواهد بود. نگرش برخورد با طالبان برای مسئولان و مردم هند، دلیل موجهی دارد. این گروه به همراه متحدانش در پاکستان، در سال ۱۹۹۹ یک پرواز خطوط هوایی هند را ربودند. از این گذشته، طالبان مورد حمایت دولت پاکستان، در تمام مدت برتری خود بین سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۱، با هندی‌ها مخالف بودند (Chaudhuri & Shende, 2020: 13).

با وجود نگرانی‌های مشترک هند و اروپا، طالبان سرانجام توانست با خروج امریکا قدرت را در افغانستان به دست گیرد و این اتفاق، اهمیت همکاری مشترک میان هند و اروپا را برای مقابله با چالش‌های احتمالی بیشتر کرده است. خروج امریکا از افغانستان بر منافع هند و اتحادیه اروپا در این کشور تأثیرگذار بوده است. جامعه بین‌المللی، خواهان خروج بدون مانع افراد از افغانستان، دسترسی رایگان به کمک‌های بشردوستانه، قطع روابط با سازمان‌های تروریستی، احترام به حقوق بشر، به ویژه حقوق زنان، و ایجاد دولت انتقالی در چارچوب مذاکرات دوحه است و تا رسیدن به نتایج دلخواه و مشترک، برنامه‌ای برای به رسمیت شناختن طالبان ندارد (The Tribune India, 09 Sep 2021). در بیانیه مشترک وزیران امور خارجه هند و اتحادیه اروپا اعلام شده است که آن‌ها از احیای امارت اسلامی در افغانستان حمایت نمی‌کنند. افزون‌براین، هند و اتحادیه اروپا، خواهان آتش‌بس فوری، دائمی، و همه‌جانبه در افغانستان شده و توافق کرده‌اند که در طول یک فرایند صلح، طالبان را با حسن‌نیت، ملزم به یافتن راه‌حل سیاسی کنند (The wire, 05 may 2021).

۵-۵. مبارزه با تغییرات اقلیمی

مفهوم امنیت در قرن ۲۱، تقویت نهادهای غیرنظامی و موضوع‌هایی مانند دسترسی و کنترل منابع طبیعی را دربر می‌گیرد؛ برای مثال، دسترسی به آب و تخریب جنگل‌ها، یک موضوع امنیتی مهم در روابط بین کشورها است. افزایش جمعیت نیز سبب افزایش درگیری‌ها برای دسترسی به غذا، انرژی، و آب شده است. گاهی ممکن است تغییر در شرایط اقلیمی، تهدیدی برای جوامع بشری باشد (Bremberg, 2019).
 2. اتحادیه اروپا در توسعه و اجرای سیاست تغییرات آب‌وهوایی، بازیگری فعال بوده و متعهد شده است

که اتحادیه را به یک منطقه با کمترین میزان کربن تبدیل کند. اتحادیه اروپا، نخستین گام در زمینه توجه به تغییرات اقلیمی را با تنظیم سندی در سال ۲۰۰۷ برداشته و آن را در سال ۲۰۰۹ به تصویب رساند؛ سندی که هدف آن، کاهش ۲۰ درصدی آلاینده‌های مربوط به تجارت، کاهش گازهای گلخانه‌ای، و کاهش آلودگی‌های ناشی از کشاورزی، زباله و وسایل حمل و نقل بوده است. نخستین برنامه هند برای ایجاد یک سیاست خاص آب‌وهوایی نیز در سال ۲۰۰۷ به تصویب رسید (Dutta, 17 December 2019).

مدتی پس از آغاز همکاری راهبردی هند و اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۵، برنامه عملیاتی مشترک با ابتکار عمل طرفین در راستای توسعه پاک و تغییرات اقلیمی آغاز شد. در ۸ مه ۲۰۲۱ در نشست که بین سران دو طرف برگزار شد، تأکید شد که تعامل بین مشاغل اتحادیه اروپا و هند می‌تواند انتقال پایدار در زمینه‌هایی مانند انرژی تجدیدپذیر و برق‌رسانی بخش حمل و نقل را تسهیل کند. نشست سران، نقطه عطفی برای همکاری در زمینه موضوع تغییرات آب‌وهوایی بود و دو طرف تمایل خود را برای مقابله با تهدیدهای اقلیمی و توجه به توسعه اقتصادی پایدار اعلام کردند (European Commission, 11 May 2021).

۵-۶. توسعه همکاری امنیتی در قالب مدرن‌سازی ارتش هند

هند با توجه به درگیری‌های مرزی پیوسته خود با پاکستان و چین و افزایش توانایی‌های نیروی دریایی چین، در حال مدرن کردن نیروی‌های مسلح خود است. هزینه‌های نظامی هند برای دهه پیش‌رو، از حدود ۱۳۰ میلیارد دلار، تا حدود ۲۱۳ میلیارد دلار برآورد می‌شود. بیشتر این نیازهای دفاعی، یعنی حدود ۶۰ درصد آن، از طریق تجهیزات وارداتی تأمین شده است. این آمار، هند را به دومین واردکننده تجهیزات نظامی، پس از عربستان، تبدیل کرده است. تجهیزات اروپایی به‌عنوان بخشی از این نوسازی نظامی به ارتش هند وارد شده است (Gateway, 2016: 11). در گزارش مؤسسه سیپری، نام ۱۶ کشور به‌عنوان واردکنندگان تسلیحات مهم در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۹ آمده است. در میان پنج واردکننده بزرگ اسلحه، نام کشور عربستان سعودی، هند، مصر، استرالیا، و چین قید شده است که در مجموع، ۳۶ درصد از کل واردات اسلحه را در اختیار دارند (SIPRI yearbook, 2020: 13). با توجه به کاهش بودجه‌های دفاعی در بسیاری از کشورهای اروپایی، تعدادی از کشورهای اروپایی عضو ناتو تعهد کرده‌اند که دو درصد از تولید ناخالص داخلی خود را برای مسائل دفاعی صرف کنند. هند با افزایش هزینه‌های نظامی خود، فرصت‌های زیادی را برای شرکت‌های اروپایی فراهم می‌کند. با توجه به کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بخش دفاعی، اکنون شرکت‌های خارجی مایل به انتقال فناوری، بیش‌ازپیش به شروع کار در هند توجه دارند (Gateway, 2016: 13).

۷-۵. ارتقای سطح امنیت بهداشت و سلامت جامعه

نبود رهبری جهانی در طول همه‌گیر شدن بیماری کروناویروس، موجب شد که بسیاری از کشورها به پر کردن این خلأ علاقه‌مند شوند. اتحادیه اروپا با گردآوری ۱۶ میلیارد یورو، در جنبه‌های بهداشتی مدیریت جهانی بیماری‌های همه‌گیر نقش مهمی داشته است؛ بنابراین، بحث درباره موضوع کووید-۱۹، جنبه‌های گوناگون بهداشت، و احیای اقتصادی پس از این بیماری همه‌گیر، از موضوع‌های همکاری مشترک بین هند و اتحادیه است. در پانزدهمین نشست هند و اتحادیه اروپا، امنیت بهداشت در زمان بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ به یک موضوع اساسی تبدیل شده است (Dixit, 15 July 2020).

هند و اتحادیه اروپا از ۱۵ ژوئیه ۲۰۲۰ تصمیم گرفتند که همکاری‌های خود را در زمینه بهداشت و واکنش به بحران‌های همه‌گیر، به‌ویژه پس از شیوع بیماری کووید-۱۹، افزایش دهند. در این اجلاس که نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند، و شارل میشل، رئیس شورای اتحادیه اروپا و رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا حضور داشتند، دو طرف درباره شیوع کروناویروس گفت‌وگو کردند و در بیانیه مشترکی خواستار این شدند که واکسن کووید-۱۹، به‌عنوان یک کالای مشترک جهانی شناخته شود و توافق کردند که دو طرف، آمادگی خود را برای مبارزه با بحران بیماری‌های همه‌گیر و توجه به امنیت بهداشتی حفظ کنند (Outlookindia, 15 July 2020). طرفین تأکید کردند که همکاری‌های متقابل در زمینه مراقبت‌های بهداشتی از طریق افزایش ظرفیت‌ها، تجربه‌ها، و نقاط مشترک در تولید داروها و واکسن‌ها، تحقیقات و توسعه مراقبت‌های بهداشتی، تشخیص و درمان، امری ضروری است (Outlookindia, 15 July 2020). هند از ابتدای سال ۲۰۲۱، شاهد افزایش موارد ابتلا به کروناویروس بوده است و این افزایش، موجب عدم پذیرش بیماران در بیمارستان‌های پایتخت و سراسر این کشور شد. اورسولافن، رئیس کمیسیون اروپا، وضعیت هند را بحرانی اعلام کرد و اتحادیه اروپا را آماده حمایت از این کشور معرفی کرد (Reuters, 25 April 2021). کمیسیون اعلام کرد که بودجه اولیه اضطراری ۲/۲ میلیارد یورویی را به هند اختصاص می‌دهد (European commission, 5 May 2021). گروهی متشکل از شش کشور عضو اتحادیه اروپا، محموله‌ای از اکسیژن، دارو، و تجهیزات مهم را به هند فرستادند. یانز لئارچیچ، کمیسر مدیریت بحران کمیسیون اتحادیه اروپا، در ۲۷ آوریل ۲۰۲۱ اعلام کرد، اتحادیه اروپا با مردم هند، همبستگی کامل دارد و آماده است تا در این زمان حساس، نهایت تلاش خود را برای حمایت از آن‌ها انجام دهد (Elena

Sanchez, 28 April 2021). از دیدگاه هندی‌ها، عملکرد اتحادیه اروپا در بحران کرونا در هند، نشان داد که این اتحادیه، شریک قابل اعتمادی برای این کشور است و درمقابل، اروپا نیز این پیام را صادر کرد که توجه به نقش و موقعیت هند برای راهبرد اتحادیه اروپا، از اهمیت زیادی برخوردار است.

نتیجه گیری

آسیا در راهبرد جهانی اتحادیه اروپا از اهمیت زیادی برخوردار است. اهمیت این قاره، به ویژه با چرخش سیاست خارجی آمریکا به سوی آسیا، برای اروپا دوچندان شده است. اروپا تلاش کرده است با اتخاذ اقداماتی، حضور و نفوذ خود را در آسیا تقویت کند؛ به همین دلیل، هند می‌تواند شریک و بازیگر راهبردی مهمی برای اروپا باشد. نارندرا مودی^۱، نخست‌وزیر هند در این باره می‌گوید: «... کمک به توسعه کشور هند، یعنی کمک دوچندان به توسعه جهان». به نظر می‌رسد، مدیریت ظهور چین برای هند و اروپا در صدر اولویت‌های همکاری راهبردی باشد. هند و اروپا تلاش می‌کنند آینده ظهور چین و دگرگونی‌های ناشی از آن را رصد و ارزیابی کنند. مقابله با تروریسم، مقوله مهم دیگری است که هم برای هند و هم اروپا در سالیان متمادی چالش آفرین بوده است. اروپا، از این گونه اقدامات بسیار آسیب دیده و در نتیجه لازم است که برای مقابله با آن با کشورهای همسایه همکاری کنند. هند به سبب حضورش در این منطقه می‌تواند ظرفیت خوبی را در اختیار اتحادیه اروپا قرار دهد.

برای اینکه اروپا بتواند به نقش موازنه گر هند در منطقه امیدوار و متکی باشد، لازم است به نیروی نظامی این کشور نیز کمک شود تا با تهدیدها و چالش‌های بالقوه مقابله کند. در همین راستا، اروپا تلاش کرده است با کمک به مدرن‌سازی ارتش این کشور، زمینه تثبیت نقش آفرینی هند و افزایش ضریب امنیت دریایی را در منطقه برای طرفین فراهم کند. هم‌زمان با این گونه تحولات، بحران عمیق‌تری نیز وجود دارد و آن، چالش‌های اقلیمی و تغییرات آب‌وهوایی است که انسان‌های زیادی را آواره و مجبور به ترک سرزمین و دیار خود می‌کند. هند به سبب تعداد جمعیت و نگرانی از گسترش تحولات ناشی از تغییرات اقلیمی برای اروپا اهمیت دارد؛ بر این اساس، در راستای راهبرد اتحادیه اروپا در آسیا، هند می‌تواند نقش بازیگر فعال و موازنه گر را برای این اتحادیه ایفا کند.

منابع

- Abbaspoor Baghabari, A. & Khajouei Ravari, M.H.(2015). "Investigating the Feasibility of Creating Security Convergence in the Geopolitical area of the Persian Gulf from the Perspective of Structural Realism". *Journal of Defense Policy*, 23(91), 131-163 (in persian).
- Aminian, B. (2015). "The Role of European Security in the International Arena: Significance and Challenges". *The Afaq Security quarterly*, 8(27). 181-196. (in persian)
- Bremberg, N. (2019). "EU Foreign and Security Policy an Climate_ Related Security Risks". *Stockholm International Peace Research Institute*, November1, Available at: <https://www.jstor.org/stable/resrep20070>. (in persian)
- Britsch, F. (2014). "India's Views of Europe's Roles Security Actor, Why the EU Needs to Change Its Approach Toward India?" *Friedrich Eberto*, Available at: <https://library.fes.de/pdf-files/iez/10717.pdf>. (in persian)
- Cameron, F. (Nov 2019). "It's Asia, Stupid? Time for the EU to Deepen Relations with Asia". *German Institute for Global and Area Studie*, Available at: <https://library.fes.de/pdf-files/iez/10717.pdf>.
- Casarini, N., & Bengalia, S. & Patil, S. (2017). "Moving forward EU-India Relations. the Significance of the Security Dialogues", Rome: Edizioni Nuova Cultura), Available at: <https://www.iai.it/sites/default/files/gh-iai.pdf>.
- Chaudhuri, D. R. & Shende, S. (2020). "Dealing with the Taliban, Indias Strategy in Afghanistan After U.S Withdrawal. Carnegie Endowment for International Peace", Available at: https://carnegieendowment.org/files/Chaudhuri_Shende_-_Afghanistan.pdf.
- Chaudhury, D.R. (2020). "India, EU Explore Sanctions as a Tool to Combat International Terror", Available at: <https://m.economictimes.com/news/defence/india-eu-explore-sanctions-as-a-tool-to-combat-international-terror/articleshow/79309497.cms>.
- Chegenizadeh, G. (2014). "The Balance of Power in China's Strategic Relationship with the United States", *Foreign Relations Quarterly*, 5(4). (in persian)
- Dixit, R. (2020). "India_EU Summit: How Covid_19 Creates a New Dynamic for Relations with Europ", Available at: <https://www.theweek.in/news/world/2020/07/13/india-eu-summit-how-covid-19-creates-a-new-dynamic-for-relations-with-europe.html>.
- Dutta, A. (2019). *Climate Change Cooperation Between India and the European Union: A Review*. Indian Council of World Affairs, Sapru house. Available at:

- https://www.icwa.in/show_content.php?lang=1&level=3&ls_id=4842&lid=3132.
- Elena Sanchez., N. (2021). "First EU Aid Send to India as Covid-19 Crisis Worsenes". Available at: 2021/4/28, Available at: <https://euobserver.com/coronavirus/151683>.
- European Commission (may11, 2021). "The EU and India Pledge to Collaborate more Closely on Climate Action". Available at: https://ec.europa.eu/clima/news-your-voice/news/eu-and-india-pledge-collaborate-more-closely-climate-action-2021-05-11_en.
- European Commission.(05/05/2021). "India: EU Mobilises an Initial €2.2 million in Emergency Funding for the Vulnerable During COVID-19 (2021)". Available 2021/6/5 at: https://ec.europa.eu/echo/news/india-eu-mobilises-initial-22-million-emergency-funding-vulnerable-during-covid-19_en.
- European Parliament. (2020). "Europe as a Strong Global Actor". Available at: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/api/stages/report/01-2021/theme/europe-as-a-stronger-global-actor/file/mff-ndici>.
- European Union. (2016). Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe, Luxembourg: Imprimerie Centrale. Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3eaae2cf-9ac5-11e6-868c-01aa75ed71a1>.
- Gaens, B. (29 April 2019). "The EU_Asia Connectivity Strategy and its Impact on Asia_Europe Relation". *Financial Times*, Available at: https://www.kas.de/documents/288143/6741384/panorama_trade_BartGaensTheEU-AsiaConnectivityStrategyandItsImpactonAsia-EuropeRelations.pdf/bff6da6f-c9bb-93d8-a29a-6b8dce8b6105?t=1564644894542.
- Hagh panah., J.(2010).Omni-balancing: An Analytical Framework for Explaining the Role of Ethnithity in Foreign Policy". *Rahbord*, 18(53), 193-211. (in persian).
- Jansiz, A., Ansari M.T. & Bahramimoghdam, S. (2016). "Evolution of India Foreign Policy to Economic Pragmatism towards the GCC". *Quarterly Journal of Subcontinent*, 8(28), 25-50.
- Jain, R. .K., & Sachdeva, G. (2019). "India-eu Strategic Partnership: a New Roadmap. *Asia Europe journal*, 17(3), 309-325, available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10308-019-00556-0>.
- Jain, R. (2005). "India, the European Union and Asia Rregionalism". *Asia-Pacific Journal of EU Studies*, 3(1-2), 299-44.

- Kamerling, S & Pandit, P.(2019). "Seizing the Momentum Avenuse for Eu_Indian Maritime Cooperation in a Connectivity Context". *ChingendealInstitue, Netherlands Institute of International Relations*, Available at: <https://euindiathinktanks.com/wp-content/uploads/2019/05/Clingendael-IDSAsummary-TTTI-paper-II-Maritime.pdf>.
- Majidi, M., & Samudi, A. (2013). "European Union's Relations with Emerging Powers, Challenges and Conflicts. *Studies of International Relations Journal*, 6(22), 71-99.
- Mercy, A. k. (May 2019). *Eu_asia Relations: New Game Changer. Trans Pacific View. 29 May*, Available at: <https://thediplomat.com/2019/05/eu-asia-relations-new-game-changers/>.
- Mohan, G. (2018). "Politics Over Trade: A Revival of The EU_India Partnership, India:GPPi", Available at: <https://www.gppi.net/2018/08/27/politics-over-trade-a-revival-of-the-eu-india-partnership>.
- Mohan, G.(2019) "Prospects for the New EU Strategy on India Game Changer or Business as Usual?". *Center of Asian Studies*. No. 108, available at: https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/mohan_prospect_new_ue_2019.pdf.
- Mohan, G., & Xavier, C. (2017). *Global Governance Security and Strategy in the EU_India Partnership*. New Delhi: Global Public Policy Institute. available at: <http://euindiathinktanks.com/wp-content/uploads/2018/04/Global-Governance-Security-and-Strategy-in-the-EU-India-Partnership-min.pdf>.
- Nourmohammadi, M., Fasihi Dowlatshahi, M.A. (2019). "Application of the Theory of Collective Local Security in Analyzing of the Relation Matters and Patterns. *South of Asia*, 10(2),153-189. (in persian)
- Outlookindia.(2020). "Covid_19: India EU Vow to Enhance Cooperation on Health Security, Pandemic Crisis Response", Available at: <https://www.outlookindia.com/newscroll/covid19-india-eu-vow-to-enhance-cooperation-on-health-security-pandemic-crisis-response/1896209>. (in english)
- Peel, M. & Fleming, S. & Findlay, S. (2021). "EU and India Plan Global Infrastructure Deal". Available at: <https://www.ft.com/content/2e612c38-aba9-426a-9697-78e11ab1c697>.
- Price, G. (2013). "India's Policy towards Afghanistan. Chatham House, Asia". London, Available at: https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Asia/0813pp_indiaafghanistan.pdf.
- Rajagopalan, R.(2017). "India Strategic Choices: China and the Balance of Power

- in Asia". Carnegie India. Available at: <https://carnegieindia.org/2017/09/14/india-s-strategic-choices-china-and-balance-of-power-in-asia-pub-73108>.
- Reuters.(2021/4/25). EU to Send Aid to India as it Struggles with Coronavirus, Available at: <https://www.reuters.com/world/india/eu-send-aid-india-it-struggles-with-coronavirus-2021-04-25/>.
- Sachdeva, G. (2015). Evaluation of the EU-India Strategic partnership and the Potential for Its Revitalization, Belgium: European Parliament External Policies Policy Department". Available at: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/534987/EXPO_STU%282015%29534987_EN.pdf. (in English)
- Saran, S., Pejsova, E., Price, G., Gupta, K., Wilkins, J-J. (2016). "Prospects for EU-India Security Cooperation, Delhi: Vinset Advertising". available at: <https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/EU-India-Security-Cooperation.pdf>.
- Potgieter, T. (2012). "Maritime Security in the Indian Ocean: Strategic Setting and Features". *Institute for Security Studies Paper*, No. 236, available at: <https://www.africaportal.org/publications/maritime-security-in-the-indian-ocean-strategic-setting-and-features/>.
- Tonby, O., Woetzel, J., Choi, W., Seong, J., & Wang, P. (2019/7/14). Asia's future is now, McKinsey Global Institute. July, 1-20. available at: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/featured%20insights/asia%20pacific/asias%20future%20is%20now/asias-future-is-now-final.pdf>.
- Salehi, M. (2020). The New Silk Road Initiative of China and Eu Strategy". *Strategic Research of Politics*, 8(30). 195-225, Available at: https://qps.atu.ac.ir/article_10465.html?lang=en. (in persian)
- SIPRI Yearbook. (2020). *Conflict, Armaments, Arms Control and Disarmament*, available at: https://www.sipri.org/sites/default/files/202103/yb20_summary_fa_v3.pdf. (in persian)
- The Tribune India (09September 2021). Available at: <https://www.tribuneindia.com/news/world/india-eu-unlikely-to-give-early-recognition-to-taliban-regime-308894>.
- The Wire. (05may 2021), Available at: <https://thewire.in/diplomacy/after-talks-india-eu-say-they-wont-support-restoration-of-islamic-emirate-in-afghanistan>.